

**VILNIAUS UNIVERSITETO
CENTRINĖS AKADEMINĖS ETIKOS KOMISIJOS
SPRENDIMAS**

2021 m. gruodžio 8 d. Nr. (1.14 E) 15900-KT-217
Vilnius

Dėl 2021 m. lapkričio 22 d. Centrinės administracijos /darbuotojos/ A.U. skundo dėl 2021 m. lapkričio 15 d. /Padalinio/ akademinės etikos komisijos sprendimo

Centrinė akademinės etikos komisija (toliau – Komisija) gavo 2021 m. lapkričio 22 d. Centrinės administracijos /darbuotojos/ A.U. (toliau – Pareiškėja) skundą, kuriame skundžiamas /Padalinio/ akademinės etikos komisijos (toliau – Padalinio komisija) šių metų lapkričio 15 d. sprendimas, kuriuo atsisakyta nagrinėti Pareiškėjos skundą bei konstatuota, kad „remiantis pateikta medžiaga pradėti tyrimą dėl akademinės etikos pažeidimo arba perduoti informaciją apie galimą akademinės etikos pažeidimą nagrinėti Centrinei akademinės etikos komisijai nėra tikslinga“.

2021 m. spalio 15 d. Pareiškėja kreipėsi į Padalinio komisiją dėl /Padalinyje/ vykdomo /.../ projekto /.../ podoktorantūros stažuotojo dr. A.P. (toliau – Stažuotojas) vadovės dr. U.N. (toliau – Vadovė) galimo akademinės etikos pažeidimo. 2021 m. lapkričio 15 d. Padalinio komisijos sprendime konstatuota, kad Pareiškėjos skundas neatitinka Kamieninio akademinio padalinio akademinės etikos komisijos nuostatų 18 ir 20 punktuose nustatytų formaliųjų reikalavimų: 1) aplinkybėms dėl galimo akademinės etikos pažeidimo paaiškėjus dar 2021 m. rugpjūtį į Padalinio komisiją kreiptasi tik šių metų spalio 15 dieną, taip praleidžiant Padalinio komisijos nuostatų 18 punkte nustatytą 1 mėnesio terminą skundui pateikti, o motyvuotas Pareiškėjos prašymas atnaujinti šį terminą nebuvo gautas; 2) Pareiškėjos skunde nėra tiksliai apibūdintas galimas akademinės etikos pažeidimas; 3) Pareiškėjos skunde nenurodytas konkretus Pareiškėjos prašymas. Atsižvelgdama į tai Padalinio komisija atsisakė nagrinėti Pareiškėjos skundą bei kartu konstatavo, kad su Pareiškėjos skundu pateiktoje medžiagoje nesant įrodymų, kad Vadovės veiksmai Stažuotojo atžvilgiu pažeistų Vilniaus universiteto akademinės etikos kodekso 5 ir 7 straipsnius, pradėti tyrimą dėl akademinės etikos pažeidimo nėra pagrindo.

Pareiškėja nesutinka su skundžiamu Padalinio komisijos sprendimu bei savo skunde Komisijai nurodo, kad terminą kreipimuisi į Padalinio komisiją praleido dėl to, kad paaiškėjus galimam akademinės etikos pažeidimo faktui situacija nagrinėta administracinėmis priemonėmis ir

tik jų pasekoje priimtas sprendimas kreiptis į Padalinio komisiją. Be to, kadangi galimas akademinės etikos pažeidimas atliktas ne prieš ją, Pareiškėja nekonkretizavo Vadovės veiksmų, kuriuos prašo ištirti, o tik kaip trečiasis asmuo pateikė Komisijai visą Stažuotojo situacijos nagrinėjimo eigoje pateiktą medžiagą ir prašė ją ištirti akademinės etikos požiūriu. Pareiškėja taip pat nurodo, kad Padalinio komisija nesudarė sąlygų šalims būti išklausytoms, tinkamai neišanalizavo faktinės su galimu akademinės etikos pažeidimu susijusios medžiagos. Savo skunde Komisijai Pareiškėja prašo išnagrinėti prie skundo pridedamą papildomą informaciją ir priimti sprendimą, ar Vadovės veiksmai Stažuotojo atžvilgiu pažeidė Vilniaus universiteto akademinės etikos kodekso 5.1 („reiškiamą nepagarba kitų bendruomenės narių nuomonei“), 7.1. („bendruomenės narių diskriminavimas, įvykdytas bet kokiomis formomis, taip pat tokio diskriminavimo toleravimas“), 7.2 („bendruomenės narių žeminimas“), 7.3. („išreikštas bendruomenės nario gebėjimų, pažiūrų ar asmeninių savybių menkinimas“), 7.4 („naudojimas labiau pažeidžiamais (dėl pavaldumo ar kitų socialinių santykių) asmenimis“), 7.8. („veiksmai, turintys priekabiavimo, bauginimo ar kitokio neigiamo poveikio požymių“) ir 7.10 („kiti veiksmai, kuriais žeminamas bendruomenės nario vardas“) punktus.

Komisija susipažino su Pareiškėjos skundu ir prie jo pridedama informacija bei nagrinėjo skundą Komisijos 2021 m. lapkričio 29 d. ir gruodžio 8 d. posėdžiuose. Komisija taip pat kreipėsi į Pareiškėją su prašymu patikslinti pateiktą skundą, nurodant kokie būtent Vadovės veiksmai yra skundžiami, kokių pagrindų, kokie yra turimi įrodymai (juos pridedant), pagrindžiantys konkrečius galimus akademinės etikos pažeidimus. Komisija gavo Pareiškėjos patvirtinimą, kad Komisijai pateikta visa turima su skundu susijusi informacija bei pasiūlymą dėl jos patikslinimo kreiptis į pačius Stažuotoją ir Vadovę.

Atsižvelgdama į anksčiau išdėstytą, Komisija pažymi:

1. Komisija savo veikloje vadovaujasi Vilniaus universiteto senato patvirtintais Vilniaus universiteto centrinės akademinės etikos komisijos nuostatais (aktuali redakcija patvirtinta Vilniaus universiteto senato 2020 m. spalio 21 d. nutarimu Nr. SPN-55) (toliau – Komisijos nuostatai). Komisijos nuostatai aprašo Komisijos vykdomų procedūrų eigą, galimus priimti sprendimus bei kompetenciją. Kompetencija yra aprašyta Komisijos nuostatų III skyriuje (13 – 17 p.), kur be kita ko nurodyta, kad Komisija vertina skundžiamus padalinių akademinės etikos komisijų sprendimus teisėtumo bei pagrįstumo požiūriu, o taip pat pirmąją instanciją nagrinėja Komisijos nuostatuose nustatytus reikalavimus atitinkančius kreipimusis dėl galimų akademinės etikos pažeidimų ir nustatytų reikalavimų neatitinkančiuose kreipimuose ar skunduose esančią informaciją, kurią Komisija laiko pagrindu pradėti tyrimą dėl akademinės etikos pažeidimo. Tirdama skundą ir priimdama šį sprendimą Komisija pasisako tik savo kompetencijos bei pateikto skundo

ribose bei nekomentuoja klausimų, susijusių su (ne)tinkamu projekto vykdymu, vadovavimu projektui, kurie turi būti nagrinėjami administracine tvarka.

2. Vadovaudamasi Komisijos nuostatų 13.1 punktu, Komisija nagrinėja skundžiamų padalinių akademinės etikos komisijos sprendimų teisėtumą ir pagrįstumą bei galimą padalinių komisijų neveikimą. Tai reiškia, kad Komisija atsižvelgdama į skundą nenagrinėja skundo dalyko iš esmės antrą kartą, tačiau patikrina ir vertina, ar priimdama skundžiamą sprendimą Padalinio komisija laikėsi Universiteto teisės aktų reikalavimų ir procedūrų, ar savo sprendimą išsamiai ir aiškiai pagrindė bei argumentavo bei ar atliko visus Padalinio komisijos nuostatuose numatytus privalomus veiksmus. Komisija pažymi, kad nagrinėjamu atveju Padalinio komisijos priimtas sprendimas buvo išsamus ir detalus, jame aiškiai pagrįstos ir paaiškintos priežastys, dėl kurių Padalinio komisija nutarė Pareiškėjos skundo nenagrinėti, todėl Komisijos manymu skundžiamas sprendimas yra teisėtas ir pagrįstas bei jo naikinti ar keisti nėra pagrindo. Atskirai pažymėtina, kad Padalinio komisijos sprendimą nepriimti nagrinėti Pareiškėjos skundo didele dalimi nulėmė skundo abstraktumas. Išsamiai susipažinusi su Pareiškėjos skundu ir jo priedais, Komisija taip pat nurodo, kad Pareiškėjos skundo turinys yra nekonkretus: skunde nėra nurodyti konkretūs Vadovės veiksmai, kuriuos prašoma analizuoti akademinės etikos požiūriu, nėra paaiškinamos pridedamos gausios papildomos medžiagos sąsajos su skundo turiniu ir galimais akademinės etikos pažeidimais, iš esmės nėra pridedami įrodymai, kurie pagrįstų Stažuotojo teiginius apie neetišką Vadovės elgesį. Šie aspektai iš esmės apsunkino akademinės etikos komisijų darbą nagrinėjant Pareiškėjos skundus, kadangi vadovaujantis Komisijos nuostatų 33 punkte įtvirtintu dispozityvumo principu, komisijos nagrinėdamos skundus yra apribotos pareiškėjų pateikiamų skundų bei juose nurodytų prašymų turinio ir įprastai priimdamas sprendimą negali išeiti už pareiškėjo pateikto skundo ribų.

3. Tiek Padalinio komisijos, tiek ir Komisijos nuostatuose yra įtvirtintos akademinės etikos komisijų nagrinėjamų ginčų šalių teisės, tarp jų – pateikti ir atsiimti skundą, skundą papildyti, būti išklaustyti raštu arba žodžiu. Komisijos nuostatų 33 punkte apibrėžti ginčų nagrinėjimo principai – tarp jų šalių autonomijos, dispozityvumo ir konfidencialumo – taip pat yra taikomi būtent ginčo šalių atžvilgiu. Tai reiškia, kad būtent šalys yra akademinės etikos proceso dalyvės, komisijų sprendimai yra priimami būtent šalių, o ne kitų asmenų atžvilgiu, o kiti asmenys (išskyrus Komisijos ir Padalinio komisijos nuostatuose numatytas išimtis) į procesą nėra įtraukiami bei apie jį negali būti informuojami.

Komisija paaiškina, kad ginčą dėl akademinės etikos nagrinėjant antrąją, t.y, apeliacine instancija (skundžiant Padalinio komisijos priimtą sprendimą), šalimis formaliai yra laikomi skundą pateikęs asmuo bei skundžiamą sprendimą priėmusi komisija. Taigi nagrinėjamu atveju ginčo šalimis yra laikomi Pareiškėja ir Padalinio komisija ir būtent jų atžvilgiu taikomos Komisijos nuostatuose

apibrėžtos šalių teisės, tarp jų – būti išklaustyti raštu arba žodžiu. Tuo pačiu Stažuotojas ir Vadovė nėra laikomi ginčo šalimis ir jų išklausti nei Padalinio komisija, nei Komisija pareigos neturi. Pažymėtina ir tai, kad Vadovė ir Stažuotojas yra Universiteto akademinės bendruomenės nariai, todėl turi teisę patys pateikti skundą Padalinio komisijai ar Komisijai šių komisijų nuostatuose nustatytais terminais ir tvarka ir tokiu būdu ginti savo teises, jei mano, kad buvo galimai padarytas akademinės etikos pažeidimas.

4. Įvertinusi neįprastą nagrinėjamo skundo pateikimo kontekstą, tarptautinį pobūdį, galimą žalą Universiteto reputacijai, Komisija vadovaudamasi Komisijos nuostatų 14 punktu įvertino ir skundo prieduose (visų pirma, Stažuotojo parengtos projekto vykdymo ataskaitos 2 dalyje) aprašytus Vadovės veiksmus akademinės etikos požiūriu.

Ataskaitos tekste Stažuotojas įvardina Vadovės elgesį vadovaujant projektui kaip „primityvų, barbarišką ir priekabų“, nurodo pasigendantis jos palaikymo santykiuose su kolegomis, kaltina Vadovę žeminimu, diskriminavimu, neprofesionalumu ir nemandagiu bendravimu. Kaip netinkamo Vadovės elgesio pavyzdžius Stažuotojas nurodo dažnus reikalavimus susitikti darbo klausimais, nuo projekto vykdymo atitraukiančias žinutes įvairiais komunikaciniais kanalais. Stažuotojo nuomone, Vadovė nežino kaip vadovauti projektams bei kaip traktuoti tyrėjus iš užsienio.

Komisija pažymi, kad dauguma Stažuotojo teiginių Komisijai pateiktoje medžiagoje nėra pagrįsti jokiais įrodymais, o kitais atvejais pridedami įrodymai (pavyzdžiui, elektroniniai Vadovės ir Stažuotojo laišakai) nepatvirtina Stažuotojo ataskaitoje minimų teiginių apie neetišką jų tarpusavio bendravimą. Taip pat galima pastebėti, kad didžioji dalis Stažuotojo minimų kaltinimų yra susiję ne su akademinė etika, o labiau su galimais darbo pareigų pažeidimais, darbiniais asmenų santykiais vykdant mokslo projektą, darbo laboratorijoje ir projekto vykdymo taisyklėmis. Šie aspektai, o taip pat tai, kad nemaža dalis panašaus pobūdžio Stažuotojo kritikos nagrinėtoje medžiagoje yra skiriama ne tik Vadovei, bet ir Stažuotojo kolegoms bei galimai tinkamų sąlygų projekto įgyvendinimui nesudariusiai Padalinio administracijai, rodo, kad aptariamais klausimais nagrinėtini ne akademinės etikos, o administracine tvarka. Komisija konstatuoja, kad vadovaujantis Pareiškėjos pateikta medžiaga nėra pagrindo Vadovės veiksmuose konstatuoti akademinės etikos pažeidimą.

5. Komisija atkreipia dėmesį, kad vadovaujantis Komisijos nuostatų 39 punktu, Komisijos nuasmeninti sprendimai (ar jų santraukos ir apibendrinimai) skelbiami Universiteto interneto svetainėje. Komisija paaiškina, kad tokiu būdu siekiama aiškiau apibrėžti Universitete taikomus etiško elgesio standartus, supažindinti Universiteto bendruomenę su netinkamo ir netoleruotino elgesio pavyzdžiais bei skatinti savo veikloje Universitete ir už jo ribų vadovautis

Universitete įdiegtais ir puoselėjamais akademinės etikos principais, o diskusijose ar išsakant kritiką elgtis pagarbiai, mandagiai ir etiškai.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, vadovaudamasi Centrinės akademinės etikos komisijos nuostatų 13.1, 14, 35.2 ir 39 punktais, Centrinė akademinės etikos komisija n u t a r i a :

1. 2021 m. lapkričio 22 d. Centrinės administracijos /darbuotojos/ A.U. skundo netenkinti.

2. Ištyrus pareiškėjos A.U. skunde ir jo prieduose pateiktą medžiagą nėra pagrindo konstatuoti akademinės etikos pažeidimą.

3. Skelbti nuasmenintą Komisijos sprendimą viešai.

Pirmininkė

doc. Vīgita Vėbraitė